



UNIVERSITÄTS-  
BIBLIOTHEK  
PADERBORN

## Universitätsbibliothek Paderborn

### **Svmmma Totivs Theologiae S. Thomae Aqvinatis, Doctoris Angelici Ordinis Prædicatorum**

Secvndæ Secvndæ Partis Volumen Tertium

**Thomas <von Aquin, Heiliger>**

**Romae, 1619**

Vtru[m] fortitudo maximé consistat in repentinis? 9

**urn:nbn:de:hbz:466:1-38803**

malem delectationem virtutis, nisi forte propter abundantem Dei gratiam, quæ fortius eleuat animam ad diuina in quibus delectatur, quam à corporalibus pœnis afficiatur: sicut beatus Tiburtius cum super carnes incensos nudis plantis incederet, dixit, quòd videbatur sibi super roseos flores ambulare. Facit tamè virtus fortitudinis, vt ratio non absorbeat à corporalibus doloribus. Tristitiam autem animalem superat delectatio virtutis; in quantum homo præfert bonum virtutis corporali vitæ & quibuscumque ad eam pertinentibus. Et idè Philosophus dicit in tertio \* Ethicorum, quòd à forti non requiritur, vt delectetur, quasi delectationem sentiens; sed sufficit quòd non tristetur.

li. 2. c. 3.  
in princ.  
lib. 3.  
ex c. 7.  
9. 10. 5.

Ad primum ergo dicendum, quòd vehementia actus vel passionis vnus potentia impediat aliam potentiam in suo actu. Et idè per dolorem sensus impeditur mens fortis, ne in propria operatione delectationem sentiat.

c. 9. non  
pro. ul. a  
fin. to 5.

Ad secundum dicendum, quòd opera virtutum sunt delectabilia, præcipuè propter finem. Possunt autem ex sui natura esse tristia. Et præcipuè hoc contingit in fortitudine. Vnde Philosophus dicit \* in 3. Ethicorum, quòd non in omnibus virtutibus operari delectabiliter existit, præter quàm in quantum finem attingit.

Ad tertium dicendum, quòd tristitia animalis vincitur in forti à delectatione virtutis. Sed quia dolor corporalis est sensibilior, & apprehensio sensitua magis est homini in manifesto: inde est quòd à magnitudine corporalis doloris quasi euanescit delectatio spiritalis, quæ est de fine virtutis.

## ARTIC. IX.

625 *Vtrum fortitudo maximè consistat in repentinis?*  
\*li. 2. de  
inuen. in  
fo. 3. ante  
fin lib. **A**D nonum sic proceditur. Videtur, quòd fortitudo non maximè consistat in repentinis. Illud enim videtur esse in repentinis, quòd ex inopinato prouenit. Sed Tullius \* dicit in sua rhetorica, quòd fortitudo est



est considerata periculorum susceptio, & laborum perpeffio. Ergo fortitudo non confistit maximè in repentinis.

¶ 2 Præterea, Ambrosius dicit \* in 1. de Offic. Fortis viri est non dissimulare cum aliquid immineat; sed præendere, & tanquam explorare de specula quadam mentis, & obuiare cogitatione prouida rebus futuris, nè forte dicat postea, Ideò in ista incidi, quia non arbitrabar posse euenire. Sed vbi est aliquid repentinum, ibi non potest prouideri in futuro. Ergo operatio fortitudinis non est circa repentina.

*c. 38. cir. med. 10. 1*

¶ 3 Præterea, Philosophus dicit \* in tertio Ethic. quod fortis est bonæ spei. Sed spes expectat aliquid in futurum; quod repugnat repentino. Ergo operatio fortitudinis non confistit circa repentina.

*c. 8. 10. 5.*

SED contra est, quod Philosophus \* dicit in tertio Ethicorum, quòd fortitudo maximè est circa quæcunque, quæ mortem inferunt, repentina existentia.

*c. 8. ad finem 10. 5.*

RESPONDEO dicendum, quòd in operatione fortitudinis duo sunt consideranda. Vnum quidem, quantum ad electionem ipsius; & sic fortitudo non est circa repentina. Eligit enim fortis præmeditari pericula,

*10. 35. in euang. in princ.*

quæ possunt imminere, vt eis resistere possit, aut facilius ea ferre; quia vt Gregorius dicit \* in quadam Homil. Iacula quæ præuidentur, minus feriunt. Et nos mala mundi facilius ferimus, si contra ea clypeo præscientiæ præmunimur. Aliud verò considerandum est in operatione fortitudinis, quantum ad manifestationem virtuosi habitus: & sic fortitudo maximè est circa repentina: quia secundum Philosophum in tertio Ethicorum, in repentinis periculis maximè manifestatur fortitudinis habitus. Habitus enim agit in modum naturæ. Vnde quod aliquis absque præmeditatione facit ea quæ sunt virtutis, cum necessitas imminet propter repentina pericula, hoc maximè manifestat quòd sit fortitudo habitualis in anima confirmata. Potest autem aliquis, etiam qui habitum fortitudinis caret, ex diuturna præmeditatione

*cap. 8. ad fin. 10. 5.*



animum suum contra pericula preparare : qua etiam  
preparatione fortis vitur , cum tempus adest . Et per  
hoc patet responsio ad obiecta .

## ARTIC. X.

*Vtrum fortis vitatur ira in actu suo ?*

626  
inf a. 11  
a. 1. 1.  
vir 9 26  
ar. 7 107.  
fin. et 2.  
Eth. lect.  
17.  
\* 4. 10. 2

**A**D decimum sic proceditur . Videtur , quod fortis  
non vitatur ira in suo actu . Nullus enim debet as-  
sumere , quasi instrumentum suæ actionis , illud quo nõ  
potest vti pro suo arbitrio . Sed homo non potest vti  
ira pro suo arbitrio , vt scilicet possit eam assumere  
cum velit , & deponere cum velit . Vt enim Philoso-  
phus dicit in \* libro de memoria , quando passio cor-  
poralis mota est , non statim quiescit vt homo vult . Er-  
go fortis non debet assumere irã ad suam operationem .

¶ 2 Præterea , Ille qui per se ipsum sufficit ad ali-  
quid peragendum , non debet in auxilium sui assume-  
re id quod est infirmius & imperfectius . Sed ratio  
per seipsam sufficit ad opus fortitudinis exequendum ,  
in quo iracundia deficit . Vnde Seneca \* dicit in libro  
de ira , Non ad prouidendum tantum , sed ad res geren-  
das satis est per seipsam ratio . Et quid stultius est , quã  
hanc ab iracundia petere præsidium ? rem stabilem  
ab incerta , fideliem ab infida , sanam ab ægra ? Ergo for-  
título non debet iram assumere .

¶ 3 Præterea , Sicut aliqui propter iram opera  
fortitudinis vehementius exequuntur : ica etiam pro-  
pter tristitiam , vel concupiscentiam . Vnde Philoso-  
phus \* dicit in tertio Ethicorum , quod seræ propter  
tristitiam siue dolorem incitantur ad pericula , & adul-  
teri propter concupiscentiam multa audacia operan-  
tur . Sed fortitudo non assumit ad actum suum neque  
tristitiam neque concupiscentiam . Ergo pari ratione  
non debet assumere iram .

*Ibidem.*  
SED contra est , quod Philosophus dicit \* in tertio  
Ethic. quod furor cooperatur fortibus .

RESPONDEO dicendum , quod de ira & de ce-  
teris animæ passionibus , sicut supra dictum \* est , aliter  
sunt locuti Peripatetici , & aliter Stoici , Stoici enim  
iram

c. 8. a. me.  
10. 5.

1. 2. 9. 24.  
ar. 2.